Čabän

Ročník IX. Číslo 11

2006
november

Mesačník Slovákov Békéšskej Čaby a okolia

OZVENY OSLÁV

Seminár Partnerstvo

20. októbra 2006 sme oslávili 17. výročie Čabianskej organizácie Slovákov a 10. výročie Domu slovenskej kultúry. Bol to deň plný priateľstva, zvítaní známych, dojatia a dobrej nálady. Deň bol rozdelený do troch celkov a každý celok mal svoje opodstatnenie.

Pri tejto príležitosti sme zvolali seminár Partnerstvo, ktorého sa zúčastnilo vyše sto ľudí zo zahraničia a predstavitelia spolkov Slovákov pôsobiacich v Maďarsku. V novovysvetenej Áchimovej sieni Oblastného domu na ulici Garai mal úvodnú prednášku predseda Čabianskej organizácie Slovákov ***Michal Lásik***, ktorý sa snažil nakrátko zhodnotiť činnosť našej organizácie na základe Hlásenia o činnosti predsedníctva ČOS a hovoril o význame novodobej spolkovej činnosti Slovákov v Békešskej Čabe. Po ňom prednášal predseda Demokratického zväzu Čechov a Slovákov v Rumunsku ***Ondrej Štefanko***, ktorý rozprával o svojrázností Dolnozemčanov. Za ním nasledoval profesor S. Boldocký z Báčskeho Petrovca (Srbsko) o potrebe spolupráce Slovákov žijúcich v rôznych štátoch na Dolnej zemi a o zaradení ich kultúry do slovenskej národnej kultúry a kultúr väčšinových národov. Predstavitelia našich najstarších kontaktov, ***Oľga Csákayová*** z Nitry a ***Ladislav Vagaday*** z Brezna hovorili o počiatkoch spolupráce a o význame vzájomného hosťovania umeleckých skupín zo Slovenska. Na seminár zavítal a k prítomným sa prihovoril aj podpredseda vlády Slovenskej republiky pán ***Dušan Čaplovič***. Zdôraznil potrebu starostlivosti Slovenskej republiky o Slovákov žijúcich v zahraničí, o ktorej konkrétne hovorila pani ***Eva Balážová*** z Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, a prítomným predstaviteľom krajanských spolkov zaželal veľa sily a vytrvalosti k ich záslužnej práci. Seminára sa zúčastnili aj predsedovia Medzivládnej komisii za cezhraničnú spoluprácu pán ***Vladimír Čečot*** za slovenskú stranu a ***Sándor Bujdosó*** predseda pre maďarskú stranu. Pán podpredseda vlády a pán štátny tajomník prišli so svojimi spolupracovníkmi, v sprievode veľvyslanca Slovenskej republiky v Maďarsku pána ***Juraja Migaša*** a generálneho konzula Slovenskej republiky v Békešskej Čabe pána ***Jána Süliho.***

Na konci seminára partneri ČOS-ky odovzdali svoje upomienkové darčeky vedúcim organizácie a Domu slovenskej kultúry. Ďakujeme za všetko. Obrazy zdobia steny DSK, publikácie sú založené v príručnej knižnici, duplikáty darujeme niektorým našim aktivistom alebo návštevníkom pri rôznych príležitostiach, sladkosti a pochúťky sme rozdelili medzi skupinami pôsobiacimi v DSK, fľaše, plné chutnej šťavy sa nám zídu pri návštevách a rôznych slávnostných príležitostiach.

Seminár Partnerstvo v Áchimovej sieni

Odhalenie sochy Arpáda Račka

Na dvore Domu slovenskej kultúry vítala hostí Veselá kapela z Komárna, tiež dlhoročná partnerská skupina, ktorá bola už účastníkom našich veselíc aj viackrát. Po hudbe nasledovali študenti slovenského gymnázia v Čabe. ***Krisztina Szabová*** zarecitovala báseň od ***Árpáda Tótha*** Rozskenyér a ***Norbet Schuszter*** predniesol báseň Ivana ***Krasku Vesper*** Dominicae. Po prejave riaditeľky Domu slovenskej kultúry ***Anny Istvánovej*** sa prihovoril novopoverený predseda Úradu pre národné a etnické menšiny v Maďarsku ***Anton Paulik***, ktorý spolu s podpredsedníčkou Celoštátnej slovenskej samosprávy ***Etelou Ribovou*** odhalil sochu Arpáda Račku „Sediace dievča“. Anton Paulik bol prítomný aj pri stavbe domu a sľúbil, že Úrad i naďalej bude sledovať činnosť organizácie a DSK. ***Gyula***

(pokračovanie na 2. strane)

Vantara, nový primátor mesta odovzdal bronzovú plaketu s erbom mesta Békešskej Čaby sochárovi, ***Arpádovi Račkovi***, v niekoľkých vetách priblížil prítomným jeho život, najmä spätosť s našim mestom. Prítomných ponúkli domáci pálenkou a pagáčikmi a upozornili ich na dokumentárnu výstavu, zariadenú na paneloch v miestnostiach DSK, ktorú pripravili ***Hajnalka Krajcsovicsová*** a ***Klára Csicselyová Molnárová***.

Podpredseda slovenskej vlády pán Dušan Čaplovič a predseda ČOS Michal Lásik na dvore DSK.

Hostia Čabianskej organizácie Slovákov a Domu slovenskej kultúry

Pozvanie Čabianskej organizácie Slovákov a Domu slovenskej kultúry prijali priatelia z rôznych obcí Slovenska, okolitých štátov a Maďarska. Bolo pre nás veľkou cťou, že nás navštívil pán podpredseda Slovenskej vlády ***Dušan Čaplovič*** a ***Vladimír Čečot***, spolupredseda Zmiešanej medzivládnej komisie pre pohraničnú spoluprácu so svojimi kolegami. Tento deň žili s nami, boli nám partnermi v práci a zábave. Dúfame, že nadobudli informácie o našom živote, ktoré uplatnia počas svojej činnosti so zahraničnými Slovákmi.

Nedá sa však každého menovite spomenúť, preto vyradíme aspoň obce, z ktorých nás navštívili a nechali tu pozornosť, darček alebo sponzorský dar. Boli to zo zahraničia, väčšinou zo Slovenska: Banská Bystrica, Báčsky Petrovec (Srbsko), Brezno, Bratislava, Derna (Rumunsko), Hradište, Komárno, Košice, Krompachy, Lipník, Martin, Nadlak (Rumunsko) Nitra, Ružomberok, Trebišov, Veľké Kapušany, Žiar nad Hronom, Žilina. Z Maďarska: Budapešť, Veňarec, Malá Tarča, Malý Kereš, Čerňa, Pitvaros, Komlóš, Békés, Sarvaš, Kétšoproň, Csabaszabadi, Segedín, Abasár, Čorváš, Gerendás.

(Ak sme na niekoho zabudli prepáčte.)

Pripravené na miešanie klobásy – Malá Tarča

Hra Klobása Slovákov

Po odhalení sochy sa všetci prítomní spolu zabavili v stane postavenom na mieste konania 10. Festivalu čabianskej klobásy. Miešali sa klobásky, prezentovali sa regióny Slovákov v Maďarsku, na javisku sa striedali umelecké skupiny Čaby Folklórny súbor Čaba, Citarový súbor Boleráz, Spevokol Čabianska ružička, Slovenský páví krúžok, Malí citaristi, - prišiel aj Folklórny súbor Komlóš, veselica sa rozprúdila pomocou kapely Tibora Mótyana zo Sarvaša a Veselej kapely z Komárna. Hry sa zúčastnilo 19 mužstiev z rôznych kútov Maďarska a súťažili aj priatelia zo Slovenska. Stoly boli vyzdobené, nože naostrené, členovia mužstiev vyobliekaní. Pálenko a hudba dopomohli k dobrej nálade a spievalo sa nie len vo vnútri, ale aj pred stanom. Klobáska chutila aj porote, ktorá zhodnotila prácu mužstiev a večer vyhlásila výsledky. Pán generálny konzul SR ***Ján Suli*** mal ako šéf poroty ťažkú prácu. Pomáhali mu dvaja, člen Klubu čabianskej klobásy ***Ondrej Laurinyecz*** a

(pokračovanie na 3. strane)

Klobása Slovákov hotová na pečenie a ochutnávku – Veňarčanky

profesor histórie z Nadlaku ***Ján Kukučka***. Rozdelili skupinám cenné balíky, ktoré sme zostavili zo sponzorských darčekov žilinských a bratislavských priateľov a z podpory, ktorú sme získali od Úradu Slovákov žijúcich v zahraničí. Ceny udelili podľa nasledovného: 9 mužstiev sa umiestnilo na 3. mieste, 6 na 2. mieste a 3 mužstvá boli na prvom mieste. Sarvašská škola, Nadlak a Čabianski rechtori. Všetkým im gratulujeme. Program moderovala ***Katarína Királyová***, riaditeľka Slovenského osvetového centra pri Celoštátnej slovenskej samospráve.
Vďaka aj všetkým tým, ktorí mali službu a pomáhali nám: ***Pavol Žibrita***, ***Matej Králik***, skupiny pracujúce pod vedením pani Králikovej a Judity Bartolákove.

Ešte aj dnes fungujú tradičné stroje na plnenie klobás (Nadlak)

Miništand Slovenského Komlóša

Súťaž nakladanej kyslej zaváraniny

Čabianska organizácia Slovákov a Dom slovenskej kultúry aj v tomto roku usporiadal súťaž zaváranín. Gazdinie, skupiny zo škôlok a odborné učilište priniesli spolu 119 fliaš zaváraniny.
Členovia poroty boli:
Martin Vozár, gen. riaditeľ Fiume
Gyula Osvald, gen. riaditeľ Globus Rt.
Varga Jánosné, výherkyňa predošlého ročníka.
Spolu bolo udelených 27 cien.
Na 3. mieste sa umiestnila Mária Ványai z Čaby získala 20.000 HUF, cenu miestnej slovenskej samosprávy.
2. miesto obsadila
Csordás Józsefné z Gyuly, získala cenu 30.000 HUF od Rendezvényiroda Kft.
1. miesto dosiahla Ildikó Reinhart z Čaby a získala 40.000 HUF – cenu Čabiankej organizácie Slovákov.

Zaváraniny každoročne očarujú obecenstvo

Sponzori:

Všetci vieme, že dnes sa už ťažko zaobídeme bez sponzorov a podporovateľov. Preto mi dovoľte, aby sme sa na tomto mieste úprimne poďakovali každému prispievateľovi k úspešnému prevedeniu výročia a akcie. Nech tu stojí aj názov firiem, úradov, hospodárskych spoločností a jednotlivcov. Úprimná vďaka patrí nasledovným:

- Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Bratislava
- Nemzeti Civil Alapprogram – Nemzetközi Civil Kapcsolatok és Európai Integráció Kollégiuma
- Celoštátna slovenská samospráva

Bohato zasponzorovali našu akciu a aj knižnicu slovenskej školy hostia zo Slovenska, ktorí nám pomohli už nie prvý krát:

- Colspedia s.r.o – Nácestné colné stredisko, Žilina
- Coris Bratislava a.s., Asistenčná spoločnosť
- Poisťovňa Kooperatíva, Bratislava

Naša vlastná hospodárska spoločnosť, Čabianski Slováci s.r.o. tiež patrila medzi štedrých prispievateľov.

Ďalší sponzori, ktorých príspevok bol rovnako potrebný:

- Čabianska slovenská samosrpáva
- Michal Tóth, člen Čabianskej organizácie Slovákov
- Globus Rt. Budapest
- Univerzál Color Pont Háztartási és Vegyiáru Üzletlánc
- Abeton Viacolor Térkő Kft.
- Nestlé Hungária
- Vinum Kft. Mátrai Borvidék
- Csabai kolbászklub
- Abasár Önkormányzata
- Csabai Rendezvényiroda Kft.
- Csabaszabadi Önkormányzata
- Vlastivedné múzeum v Trebišove

Socha Arpáda Račka

Namiesto sochy Poézia Sediace dievča...

Arpád Račko so svojou novoodhalenou sochou Sediace dievča vo dvore Domu slovenskej kultúry

O majstrovi

Vnuk dirigenta kapely, pôsobiacej na začiatku 20. storočia v Čabe, Jána Račka, strávil prvé roky svojho detstva v Čabe. Tu začne chodiť do školy, no od roku 1939 žije už s rodičmi na Slovensku v Parchovianoch. Pamiatky z detstva, medzi nimi spomienka na riečku Körös, ryby, domček starých rodičov vo Viniciach, sa stali súčasťou jeho osobnosti. Maturuje v Košicicach, precestuje kus sveta (Praha, Nemecko, Francúzsko, Grécko, Rumunsko, Taliansko, Švédsko, Poľsko, Španielsko, Holandsko, Belgicko, Anglicko, Rusko, Švajčiarsko, Rakúsko, Maďarsko, Bulharsko), stane sa popredným sochárom Slovenska, absolvuje množstvo výstav... S jeho dielami sa stretávame po celom Slovensku.

Pred niekoľkými rokmi na podnet miestnej slovenskej samosprávy vystavoval v Békešskej Čabe, v Dome slovenskej kultúry. Vtedy vzniklo rozhodnutie, že v Čabe bude stáť dielo Arpáda Račka.

O diele

Počas rozhovorov, vedených na témy: výber, cena, vyhotovenie, postavenie a prevezenie sochy, sme sa o dievčine v bronze zmieňovali ako o Poézii. Na konci našej spoločnej roboty so sochárom Arpádom Račkom však vysvitlo, že socha má titul „Sediace dievča". Je evidovaná pod týmto titulom aj v knihe Zuzany Ševčíkovej: Arpád Račko – Sochy, na strane 49 (Vydavateľstvo ETC Grafo, Košice 2000). V tejto istej publikácii sa nachádzajú aj fotografie sôch Poézia, 1959, na strane 37 a Poézia, 1982 na strana 50. Takže aj keď sme zatiaľ sochu Sediace dievča spomínali ako Poéziu, mali by sme sa pridržiavať pôvodného názvu. Teda socha vo dvore Domu slovenskej kultúry v Čabe, odhalená pri jeho 10. výročí, je dielom Arpáda Račka, (výška 140 cm, materiál bronz), titul „Sediace dievča".

Štúdiu diela (13 cm) z bronzu vyhotovil sochár v roku 1974. Dielo vo výške 200 cm bolo postavené v tomto istom roku v Rožňave a aj Košiciach (Východoslovenská galéria).

Výber a zakúpenie diela

Pred dvomi rokmi Dr. Helena Csicselyová, Anna Istvánová, Gyula Tőkés a Juraj Ando sa vybrali do Košíc, navštívili v spoločnosti riaditeľa Východoslovenského múzea Róberta Polláka ateliér sochára, kde sa rozhodli o dielo, ktoré vidíte na fotografii. Cena diela bola stanovená umelcom, ktorý v nej uplatnil aj zľavu, ako prejav svojej úcty voči mestu svojho detstva. Stála nás dvesto tisíc SK (s pripravením vhodného priestoru a podstavca cca. 1.500.000 HUF). Predseda miestnej slovenskej samosprávy Juraj Ando a predseda Čabianskej organizácie Slovákov Michal Lásik vyhlásili pred rokom, t.j. v septembri 2005 zbierku na zabezpečenie potrebných financií. Najväčšia suma ktorú nám dobrovoľníci venovali bola 200.000 HUF, najmenšia 500 HUF. Vyzbierala sa viac ako jedna tretina ceny. Chýbajúcu čiastku sme zaplatili zo ziskov Domu slovenskej kultúry a určitý podiel financovala Čabianska organizácia Slovákov.

K zakúpeniu sochy finančne prispeli

U.S. Steel Hungary, Ekronom Kft (Kubatov Péter), Organizácia slovenskej mládeže v Maďarsku, Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku, Ancsin Pálné, Ando György, Bagyinkáné Alberti Klára, Balázs Éva, Bandzsal Györgyné, Belicza Károlyné, Dr. Blahut Károlyné, Bogárné Szőke Erika, Zuzana Benková (hosťujúca učiteľka), Dr. Csicsely Ilona, Štefan Daňo (bývalý gen.konz.SR), Duna Jánosné, Erdei Istvánné, Fábián Mariann, Fodor Ferencné, Galbicsek Károly, Gábel Istvánné, Jarmila Gerbócová (SNM, Bratislava), Hankó András (CSOSZ), Hankó András (Önk.), Hrabovszki Jánosné, Mária Katarína Hrkľová, Huszár Györgyné, Dr. Illés Károly, Dr. Illés Károlyné, István Anna, István Mária, Kaszainé Zsilák Mária, Kisné Szabó Ildikó, Kiszely Mihályné, Kelemen Györgyné, Kocziha Mihályné, Korcsokné Varga Anna, Korcsolyán Katalin, Koszecz András, Koszna Györgyné, Kovács Endréné, Kovács Erzsébet, Kovács Ilona, Kövesiné Zsilák Zsuzsa, Krajcsovics Hajnalka, Lászik Mihály, Lipták János, Lipták Jánosné, Lipták Zsolt, Liptákné Szász Mária, Ružena Lužová, Peter Maráky (SNM, Bratislava), Mazánné Andó Éva, Medovarszki Mihály, Mokrán Pálné, Molnárné Pribojszki Judit, Monostori Józsefné, Némethné Lopusni Zsuzsanna, Pecsenya Edit, Libuše Pestiová, Pocsajiné Fábián Magdolna, Róbert Pollák (Košice - zorganizovanie prepravy), Raffai Mihályné, Seres Gézáné, Somogyi Józsefné, Szabó Lászlóné, Szabóné Laurinyecz Judit, Szák Kocsis Péter, Szécsiné Vasvári Gabriella, Szoszki Erzsébet, Sztrunga Mihályné, Ladislav Tischler (bývalý konz. SR), Tóth István (prevezenie diela), Tóth Mihály, Tőkés Gyula, Tulkán Istvánné, Varga Judit, Vaszkó István, Vincze Károlyné, Vozár Márton, Zahorán János, Zahorán Jánosné, Zsilák Mihály, Dr. Zsíros Gézáné.

Celkový výsledok zbierky

684 tisíc Forintov.

Tabuľa s menami prispievateľov bude vyložená na chodbe Domu slovenskej kultúry. Ďalej mená sú odložené aj vo vnútri sochy, zabalené, aby papier odolal času. Keď bude dobré počasie a môže vzniknúť pekná fotografia, necháme vyhotoviť tlačené leporelo s menami prispievateľov.

ĎAKUJEME KAŽDÉMU!

Anna Istvánová

Svetové združenie Slovákov v zahraničí

Nebo slovenské?
Kdeže si?
Od Tatier k Dunaju a všade,
kde ľudia sa Slovákmi volajú.
Kam život, tvoj osud, ťa zaveje.

Čabianska organizácia Slovákov je členskou organizáciou Svetového združenia Slovákov v zahraničí od jeho založenia, teda od roku 2002. Začiatkom novembra sa konalo v Bratislave druhé valné zhromaždenie združenia, kde následkom volieb došlo aj k zmene vedenia. Po predsedovi ***Dušanovi Klimovi***, ktorý spĺňal túto funkciu v prvých štyroch rokoch združenia a vykonal veľmi záslužnú prácu, do funkcie bol zvolený ***Vladimír Skalský*** z Čiech. Jedným podpredsedom sa stal ***Ondrej Štefanko*** z rumunského Nadlaku. Predseda Celoštátnej slovenskej samosprávy ***Ján Fuzik*** je tajomníkom združenia. Členkou generálnej rady sa stala aj riaditeľka Domu slovenskej kultúry v Békešskej Čabe ***Anna Istvánová***.

Svetové združenie Slovákov v zahraničí má 56 členských organizácií z 19 štátov sveta a ďalších individuálnych členov.

red

Výstava Svetové kultúrneho dedičstva na Slovensku v Áchimovej sieni v Čabe

8. novembra 2006 o 18-tej hodine sa konalo slávnostné otvorenie výstavy, usporiadanej v spolupráci s Pamiatkovým ústavom Slovenskej republiky, miestnej slovenskej samosprávy a Domu slovenskej kultúry. Otvorenia sa medzi inými zúčastnili generálny konzul Slovenskej republiky ***Ján Süli***, generálna riaditeľka Pamiatkového úradu SR PhDr. ***Katarína Kosová***, pán ***István Köles***, viceprimátor župného mesta Békéšska Čaba s manželkou a členovia miestnej slovenskej samosprávy.

Prítomných v mene organizátorov privítala ***Anna Istvánová***, riaditeľka Domu slovenskej kultúry. Potom povedal pár slov pán generálny konzul, ktorý je hrdý na to, že na tejto výstave sa môžeme oboznámiť s bohatým a veľkým kultúrnym dedičstvom malej krajiny v susedstve Maďarska. Pani generálna riaditeľka ***Katarína Kosová*** predstavila výstavu aj odborne. Vernisáž výstavy spestrila citarovou hudbou a spevom ***Ildikó Ocsovská***, členka miestnej slovenskej samosprávy.

Výstavu nám sprostredkoval ***PhDr. Alexander Balega*** z Pamiatkového úradu v Košiciach.

Všetky náklady, súvisiace s výstavou hradil Pamiatkový ústav Slovenskej republiky a finančne prispel aj Generálny konzulát SR v Békešskej Čabe. Materiál výstav bol zariadený aj v Slovenskom regionálnom stredisku Slovenského Komlóša. Ďakujeme za spoluprácu. Vysoko si vážime ochotu pomôcť Slovákom na Dolnej zemi.

BB

Čo Vám odporúčame navštíviť pri Vašich cestách po Slovensku?

Na území Slovenska sa nachádza 113 chránených území, z nich je 28 rezervácií, čo predstavuje vyšší stupeň ochrany a 85 pamiatkových zón, v nich 13 122 nehnuteľností, 14 392 hnuteľností. Slovenská republika sa pripojila k Dohode o svetovom dedičstve v roku 1990, odvtedy časťou svetového dedičstva sa stali nasledujúce pamiatky: Banská Štiavnica a jej okolie, Spišský hrad a jeho okolie, Spišská kapitula, Spišské podhradie, Žehra, drevená dedina Vlkolínec. Neskôr spolu s Maďarskou republikou sa stali časťou svetového dedičstva Slovenský kras a jaskyne Aggteleku, potom Dobšinská jaskyňa a Stratená. V roku 2000 stredoveké centrum Bardejova.

Na listinu svetového dedičstva ako odporúčané pamiatky sa dostali nasledovné:

- Tokajská oblasť a jej pivnice (spoločný projekt SR a MR)
- Limes Romanus – rímske pamiatky z územia Stredného Dunaja
- Chatam Sófer – pamätník bratislavského rabbiho
- Komárňanská pevnosť
- Drevené kostoly Karpatskej kotliny
- Gemerské stredoveké kostoly a ich freská
- Okolie Spišského hradu s dielami majstra Pavla z Levoči
- Historické jadro Košíc s vretenovitým tvarom.

AI

Výstava Drevená sakrálna architektúra v Strednej Európe

5. októbra 2006 v békéščabianskom Slovenskom oblastnom dome v Áchimovej sieni bola usporiadaná výstava drevených kostolov na území Slovenska, Maďarska, Poľska a Čiech. Pri otvorení ***Ildikó Ocsovszká*** zaspievala slovenské ľudové piesne. Podujatie zahájil ***Juraj Ando***, predseda miestnej slovenskej samosprávy v Békéšskej Čabe a pani ***Anna Istvánová***, riaditeľka Domu slovenskej kultúry.

Na podujatí bol prítomný generálny konzul SR ***Ján Süli*** a ďalší hostia zo Slovenska: zástupca generálnej riaditeľky Pamiatkového úradu SR ***Slavomír Katkin***, ***Miloš Dudáš***, riaditeľ Žilinského krajského pamiatkového úradu a ***Alexander Balogh***, spolupracovník Pamiatkového úradu v Bratislave.

Pán generálny konzul vo svojom príhovore vyzdvihol, že tieto pamiatky patria do kultúrneho svetového dedičstva a spájajú naše národy. Svedčia o tom, že predkovia boli múdri a usilovní. ***Miloš Dudáš***, autor výstavy povedal, že výstava vznikla v medzinárodnom projekte v spolupráci s Poľskom, Maďarskom, Českej republiky a Slovenskej republiky. Prezentuje niekoľko druhov drevených kostolov v Strednej Európe, ktoré patria: rímsko-katolickej, protestantskej a pravoslávnej cirkvi. Výstavu nám sprostredkoval ***PhDr. Alexander Balega*** z Pamiatkového úradu v Košiciach. Všetky náklady, súvisiace s výstavou hradil Pamiatkový ústav Slovenskej republiky a finančne prispel aj Generálny konzulát SR v Békešskej Čabe. Materiál výstav bol zariadený aj v Slovenskom regionálnom stredisku Slovenského Komlóša.

b.b.

Nová Polianka
Chrám sv. Paraskievy (SK)

Cez Nadlak je...

Najväčšou hodnotou stretnutia je, že sme spolu...

Demokratický zväz Slovákov a Čechov v Rumunsku usporiadal koncom novembra v Nadlaku 8. ročník prehliadky a súťaže sólistov ľudových piesní pod titulom Cez Nadlak je... Počas trojdňovej akcii si odborná porota vypočula takmer 30 sólistov, vyzbrojila ich dobrými radami do budúcnosti, povyberala z nich tých najlepších, ktorí sa potom v rámci galaprogramu mali možnosť predstaviť aj širokej verejnosti.

Galaprogramu sa zúčastnil aj veľvyslanec Slovenskej republiky v Bukarešti ***Ján Šoth***. Po jeho pozdravných slovách predseda DZSČS vo svojom slávnostnom príhovore povedal, že počas usporiadania prvých ročníkov tejto prehliadky mali v sebe najmä nádej, že podujatie vyrastie do veľkej akcii, veď všetky Slovákmi obývané osady majú svojho interpreta alebo speváčku, ktorých povinnosťou je uchovanie a zveľaďovanie spevného pokladu našich predkov. Na akciu prišli priatelia z celej Dolnej zemi, veď medzi účastníkmi boli aj z Maďarska, Chorvátska a Srbska. „Najväčšou hodnotou stretnutia je, že sme spolu a táto skutočnosť má zohrievať naše srdcia." povedal O. Štefanko na záver.

Z Čaby pricestovali na stretnutie ***Ildika Ocsovszká***, ***Tímea Tejesová*** a ***Kristína Baloghová***. Komlóšanov zastupovala ***Zuzana Bartošová***. Na vyvrcholení programu, teda v galaprograme dostala možnosť sa predstaviť Tímea Tejesová, študentka čabianskeho slovenského gymnázia a členka Citarového súboru Boleráz, ktorá dostala mimoriadnu cenu za kvalitný prednes pesničky a Komlóšanka Zuzana Bartošová získala 2. cenu za krásny spev a autentický kroj.

K podujatiu finančne prispeli aj sponzori, medzi nimi aj Dom slovenskej kultúry v Békešskej Čabe, ktorého cenu (prepožičanie hotelovej izby Domu slovenskej kultúry) obdržala Nadlačanka ***Edina Karkušová***.

Sólistov sprevádzala Nadlacká kapela Jozefa Zifčáka, účinkoval primáš ***Juraj Stieranka***. Stretnutie bolo ukončené vystúpením Folklórneho súboru Jánošík zo Zvolena a vyhlásením výzvy 9. ročníka stretnutia Cez Nadlak je... na rok 2008.

Paralelne s prehliadkou sólistov sa konalo aj stretnutie žien šikovných rúk, na ktoré vycestovali členky výšivkárskeho krúžku Fajalka. Najprv v sprevádzaní evanjelického farára ***Juraja Bálinta*** navštívili nadlacký evanjelický kostol, potom prišli do domu pani ***Márii Červenákovej***, ktorá im predstavila najprv svoje výšivky a staré vyšívané ručníky, ktoré nosili niekedy mladé dievčatá. Ručník im zakrýval plecia, ale ramená zostali voľné.

Mária Červenáková rada poukazovala aj svoje tkaniny rôzneho druhu a rôznymi ozdobami. Takmer 80 ročná gazdiná podnes tká na svojich krosnách a vyšíva.

Skupina našich žien potom navštívila slovenskú národopisnú zbierku zariadenú v sedliackom dome, kde ich už čakal ***Ondrej Lehoczki***. Zbierka sedliackeho náradia, potrebná k obrábaniu pôdy zaujala návštevníkov a zapôsobili im radosť, mohli spomínať na svoje detstvo. V dome predstavujú aj náradia rôznych remesiel, textílie domácnosti a obradov ľudského života. Kým sme prezerali nahromadený bohatý výstavný materiál, aj sme porovnávali a zisťovali rozdiely a totožnosti Slovákov žijúcich v rôznych obciach Dolnej zeme.

Na záver dňa došlo k stretnutiu nadlackých a čabianskych dôchodcov, kde si spoločne zaspievali slovenské pesničky a dohodli sa na stretnutí v Čabe, vo februári budúceho roka.

a.a.

Čabanka Tímea Tejesová na javisku

O. Štefanko a veľvyvyslanec SR v Bukarešti Ján Šoth

V krásnom novembrovom počasí v ešte krajších Mlynkoch...

Slovenské osvetové centrum Celoštátnej slovenskej samosprávy zvolalo 17-18. novembra vedúcich speváckych a hudobných kultúrnych telies na školenie do Pilišských hôr, do Mlynkov. Účastníci sa venovali tematike interpretácie dvoj- a viachlasných slovenských piesní a zachovávaniu dedičstva. Aj na tomto mieste by sme sa chceli čo najsrdečnejšie poďakovať ***Lajosovi Pálovi*** a jeho manželke, od ktorých sme aj teraz dostali užitočné a dobré rady k nacvičovaniu slovenských piesní. V sobotu do obeda sme sa vo veľmi úzkom, no o to aktívnejšom kruhu venovali práci a hre na citarách. Ďakujeme aj miestnemu speváckemu zboru za ukážky z programu a za priateľské pohostenie.

Ďakujeme za možnosť, myslíme si, že práca počas víkendu nám bude pomáhať a bude osožná počas všedných dní.

Žófia Hajnalová a Jozef Kormányos

Na Martina

V Čabianskom slovenskom klube každý rok pravidelne oslávia Martina. Klubovňa na ul. Békési bola úplne nabitá účastníkmi, toľko záujemcov bolo zvedavých na oslavy tohto slávneho dňa., kde prichádzajúcich vítal Slovenský páví krúžok spevom. ***Pavol Gábor Kutyej***, člen mestského zastupiteľského zboru, evanjelický farár najprv prednášal o živote a podnes platných poučeniach Martina Luthera, potom rozprával o legende Svätého Martina nasledovne:

Martin sa nechcel stať biskupom mesta Tours, preto sa skryl v chlieve pre husi. Gagot hús ho však prezradil, preto ich údajne všetky porezal.

Svätý Martin sa narodil okolo roku 320 v rímskej provincii Panónia, v meste Savaria, dnes nazývanom Szombathely. Jeho otec bol legionárom a takto sa dostali do Itálii, neskôr Galii, do mesta Tours. Syn chodil po stopách svojho otca a už ako 15 ročný sa stal vojakom, kde sa vyznačil nie len ako dobrý vojak, ale aj svojou dobrou dušou a sústrasťou voči chorým a bezmocným.

Medové medaily na Martina Martinom

Mihály Józsa rozprával počas osláv anekdoty, spojené týmto dňom. Napr.: Prvý sneh sa očakával 11. novembra. V kruhu tu žijúcich Slovákov a Maďarov je známe príslovie *Martin príde na bielom koni*. Ak kosti husi alebo kačici boli príliš biele, predpovedali veľa snehu na zimu. Na Martina vyhnali kravy na pašu v roku posledný krát.

Z kostí zarezaných husí veštili už aj v stredoveku. Ak kosti boli príliš dlhé a biele, tak sa počítalo dlhou a tuhou zimou, ak boli krátke a hnedé, zima bude krátka, dažďová, zablatená. K dňu Martina sa položilo na stôl prvý krát v roku aj nové víno.

Na stretnutí odzneli veselé piesne od Slovenského pávieho krúžku, členovia klubu recitovali krátke veselé básničky. Vedúca klubu, ***Alžbeta Ančinová*** odovzdala pozvaným Martinom vyznamenania urobené z medovníka. Nakoniec sa na stôl dostala chutná husacina, presne tak, ako sa to na Martina od staročia patrí...

AA

Matej Králik a pani Ancsinová

Na margo neobvyklého výletu

Koncom augusta, začiatkom septembra som vycestoval s 20 člennou skupinou do Tatier. Štyria vychovávatelia sme brali so sebou užiť si krásu 16 ranených ľudských duší, žijúcich s rôznymi poruchami v čabianskom dome.

Všade, kadiaľ sme chodili, stretli sme ľudí, ktorí nám ochotne pomáhali. TANAP nám dal povolenie, aby sme mikrobusom navštívili aj také miesta, kde sa vjazd vozidiel nepovoľuje. V obchodoch, kde mali naši mladí ľudia záujme vojsť, nám ochotne pomohli pri schodoch, kde ešte nie je vybudovaná možnosť pre vozíky. Všade kde sme sa obrátili po informácie, nám povedali viac a obšírnejšie, ako sme to predpokladali a zachovali sa voči našej skupiny otvorene a milo. ***Hotel Morava v Tatranskej Lomnici*** nám vychádzal vo všetkom v ústrety. Medzi inými: nemali sme problém s vozíkmi, na prízemí sme sa s nimi pohybovali bez problémov. Zamestnanci vyhoveli všetkým našim, občas aj čudným, želaniam. Slováci sa pri tejto našej návšteve zachovali ako európsky národ. Veď sme spolu s nimi Európania. Srdečná vďaka v mene našich odchovancov za celoživotné zážitky!

Juraj Vido

Stretnutie ľudových speváckych zborov, pôsobiacich v Békešskej župe

14. októbra na pozvanie Speváckeho zboru Orgován pricestovalo do Békešskej Čaby 120 spevákov z nasledujúcich obcí: Szabadkígyós, Csabaszabadi, Mezoberény, Tótkomlós, Csorvás. Stretnutie sa konalo vo veľkej sále Klubu dôchodcov v Jamine, kde rad radom zazneli krásne maďarské a slovenské pesničky. Boli i také, ktoré zazneli naraz zo 120 úst. Bolo dobre spolu spievať! Po predstavení sa jednotlivých skupín vedúci hodnotili produkcie na spoločnom hodnotení a snažili sa navzájom si pomôcť dobrými radami.

Podporovatelia odborného stretnutia, ktoré umožnilo účastníkom stráviť spolu obsažný a užitočný, príjemný deň:
Výbor pre sociálnu starostlivosť samosprývy župného mesta Békešská Čaba
Člen mestskej samosprávy Juraj Hrabovszky
Čabianska organizácia Slovákov
Klub dôchodcov v Jamine

IO

Anna Müllerová

Milujem šíry svet...

Milujem šíry svet,
milujem hudbu,
milujem spev,
milujem prírodu,
mám rada deň,
milujem kvety,
žblnkot potoka,
mám rada vietor
a spev slávika.
Mám rada svet...
Hoci nesprávností
dosť v ňom jest.
Milujem všetko,
čo živé je,
mám rada smiech,
radosť, nádeje.

Emília Kováčová venuje túto báseň všetkým Alžbetám s láskou a úctou.

4. Čabianska fotoseansa v Dome slovenskej kultúry

7-ho novembra 2006 o 17-tej hod. bolo slávnostné otvorenie výstavy Fotoklubu ***Zoltána Berekmérího.*** Na podujatí bol prítomný generálny konzul Slovenskej republiky ***Ján Süli***. Po otvorení výstavy sa konala skromná recepcia a voľný rozhovor s autormi. Hlavný organizátor ***Zsolt Kalmár*** zdôraznil, že možnosť predstaviť diela verejnosti okrem členov klubu ponúknu aj priateľským mestám zo zahraničia, následkom čoho vo veľkej miestnosti boli vystavené diela košického Fotoklubu Nova, ktorý v tomto roku oslávil svoje 30. narodeniny. V malej miestnosti sa predstavila čabianska skupina TeamA a v predsieni sme videli fotografie ***Zoltána Váradiho*** a filozofické myšlienky Zsolta Kalmára pod názvom „Obrazy a myšlienky". Podujatie otvoril ***Tamás Herczeg***, poradca mestského zastupiteľstva, zástupca riaditeľa Domu mládeže, ktorý okrem iného povedal: „To, čo sa ročne opakuje, to je už tradíciou, hodnotou, ktorá sa má zachovať. Zachovať, lebo ľudské spoločenstvá spájajú tradície. Hodnoty nám zase naznačia, čo je to, o čom sa musíme aj zajtra, aj pozajtra postarať, čo nám v budúcnosti môže byť oporou." ... „Vzdorujú a harmonizujú tu jeden s druhým blízke a ďaleké, áno a nie, bytie a nebytie, tiene a svetlá, čierne a biele."

AI

Test

Bol som veľmi šťastný. Už sme s mojou milovanou priateľkou boli spolu vyše roka, keď sme sa rozhodli, že sa zoberieme. Iba jedna vec mi vadila. Bola to jej prekrásna mladšia sestra. Moja budúca švagriná mala 22 rokov, nosila extra mini sukne a vôbec nenosila podprsenku.

Keď bola v mojej blízkosti, vždy sa zohla po niečo, takto mi zapôsobiac krásny výhľad a pekné chvíle. Určite to robila kvôli mne, lebo nikdy sa nestalo, aby to bola robila vedľa iného. V jeden deň mi zavolala a požiadal ma, aby som zašiel k nej domov a skontroloval pozvánky na sobáš. Keď mi otvorila bránu, prezradila, že je sama a šepkala mi do ucha, že túži po mne. Vyznala mi, že by sa chcela so mnou pomilovať aspoň raz, pred čím by som sa rozhodol pred oltárom pre jej sestru. Bol som z toho šokovaný a nedokázal som prerieknuť ani slovo, na čo sa znovu ozvala: „Idem hore do spálni a ak chceš zažiť poslednýkrát šialený a divý výbuch, tak poď hore za mnou!" Meravo som sa za ňou díval, ako kráčala hore schodmi. Keď bola na poslednom schode, vyzliekla si nohavičky a hodila mi ich dole. Chvíľku som tam ešte stál s otvorenými ústami, potom som sa obrátil a rýchlo som sa pobral k bráne domu.

Otvoril som dvere a bežal som k svojmu vozidlu. Vtedy som zbadal, že okolo všade stoja členovia mojej nastávajúcej rodiny a nadšene tlieskajú. Môj nastávajúci svokor ma objal a so slzami v očiach sa hlasne takto vyjadril: „Som šťastný, že si prešiel našim malým testom a že si nezlyhal. Ani by som chcieť nechcel lepšieho zaťa a manžela svojej milovanej dcére ako si ty! Vítam Ťa v rodine!"

Poučenie z historky: Prezervatívum maj uložené vždy v aute!

(Zdroj: internet)

Spomienka na 6. október 1849 v Slovenskom klube

9. októbra 2006 o 14-tej hod. si v Čabianskom slovenskom klube prítomní pripomenuli aradských trinástich martírov. Na podujatí bol prítomný ***Péter Takács,*** zástupca miestnej samosprávy, ktorý prednášal o podmienkach, ktoré viedli k poprave trinástich uhorských generálov v Arade. Nech stoja tu ich mená: *Károly Knézics, József Nagy-Sándor, János Damijanich, Lajos Aulich, György Lahner, Ernő Pöltenberg, Károly Leiningen-Westeburg, Ignác Török, Károly Vécsey, Ernő Kiss, József Schweidel, Arisztid Dessewfy, Vilmos Lázár.*

Po prednáške pani Emilía Kovácsová, členka slovenského klubu a Bertalan Bertók zarecitovali spomienkové básne od maďarských básnikov.

b.b.

KRÁTKE SPRÁVY

- V Klube Mester prebiehala v októbri slovenská zabíjačka, ktorú usporiadal majiteľ klubu ***Adam Žilák,*** čabiansky Slovák, podporovateľ športu. Na zabíjačku medzi inými pozval kapitána mužstva maďarskej hádzanej ***László Szkaliczkiho*** a trénera ***Ferenca Klembucza***. Večeru prichystali členovia Čabianskeho slovenského klubu a prítomných zabával Páví krúžok. Ku koncu zabíjačky zavítali aj Cigánky, ktoré nie len žobrali, ale aj „kradli", ak gazda nedával na ne pozor. Stanica Maďarského rozhlasu Petőfi natočila z akcie zvukový záznam.

- V októbri došlo k usporiadaniu medzinárodného futbalového stretnutia pre stredné školy už po 15. krát. Okrem mužstiev miestnych troch stredných škôl sa ho zúčastnili aj mužstvá z Rumunska, Poľska a Slovenska. Súťaž bola usporiadaná na počesť výročia revolúcie roka 1956.

- Zbor Čabianska ružička vycestoval spolu s členmi Klubu čabianskej klobásy 10-11. novembra do Nových Zámkov, kde sa zúčastnili spoločnej veselici a vystúpili na sv. omše.

- Výšivkársky krúžok Rozmarín podal svoje diela na 1. Konkurz darčekov a vyhrali pekné ceny. Darček vyhotovený vlastnoručne nadobúda na hodnote a zapôsobí väčšiu radosť ako masové výrobky.

Prekvapte svojich príbuzných originálnymi vianočnými darčekmi!

Čabän

Vydavateľ: Čabianska organizácia Slovákov
Za vydávanie zodpovedajú predseda ČOS
Michal Lásik
a úradujúca predsedníčka Anna Istvánová
(redaktorka Čabäna)
Fotografie: Ján Halas
Adresa redakcie:
Dom slovenskej kultúry
5600 Békéšska Čaba, Kossuthovo nám. 10
Tel., fax: (66) 321-771, (66) 441-750
E-mail: szlovakhaz@mail.globonet.hu
Sadzba a grafická úprava: Boglárka Drimba
Tlačiareň:
Sirályka, Békéscsaba, József Attila u. 2-4.
Náš mesačník vychádza bezplatne,
v náklade 500 výtlačkov, s finančnou podporou
Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí
a Verejnej nedácie pre národné a etnické
menšiny v Maďarsku.
ISSN 1588-3256